

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 5 lipca 2022 r.,
sprawy **C. S. J.**, skazanego za popełnienie przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. w zw. z
art. 286 § 1 k.k. i innych,
w kwestii wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym
wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...],
z dnia 24 marca 2022 r., sygn. II AKa [...],
na podstawie art. 542 § 3 k.p.k.

postanawia:

1. stwierdzić, że brak jest podstaw do wznowienia z urzędu postępowania karnego prawomocnie zakończonego wobec C. S. J. wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 marca 2022 r., sygn. II AKa [...];

2. obciążyć Skarb Państwa wydatkami postępowania w kwestii wznowienia.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 5 marca 2021 r., sygn. akt III K [...], uznał oskarżonego C. S. J. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, szczegółowo opisanego w akcie oskarżenia, kwalifikowanego z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., oraz

wymierzył mu karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 300 stawek dziennych po 50 zł każda stawka.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł obrońca oskarżonego C. S. J., zaskarżając go w całości, zarzucając obrazę przepisów postępowania karnego, błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, ewentualnie rażącą niewspółmierność kary, które to zarzuty zostały szczegółowo opisane w apelacji, oraz wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego C. S. J. od przypisanego mu czynu, ewentualnie orzeczenie kary pozbawienia wolności w dolnych granicach ustawowego zagrożenia, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 24 marca 2022 r., sygn. akt II AKa [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną wobec oskarżonego karę pozbawienia wolności obniżył do 2 lat, zaś jako podstawę prawną wszystkich rozstrzygnięć przyjął, na podstawie art. 4 § 1 k.k. przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r., w pozostałej części utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Obrońca skazanego C. S. J. pismem z dnia 11 maja 2022 r. złożył wniosek „o rozważenie zasadności wznowienia z urzędu” postępowania karnego zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 marca 2022 r., sygn. akt II AKa [...], albowiem wskazane orzeczenie zostało wydane przez Sąd Apelacyjny orzekający w składzie nienależycie obsadzonym, tj. z udziałem sędziego J. S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pismo obrońcy skazanego C. S. J. zostało uznane jako zasygnalizowanie Sądowi Najwyższego wystąpienia w niniejszej sprawie uchybienia należącego do katalogu bezwzględnych przyczyn odwoławczych opisanych w art. 439 § 1 k.p.k., a w konsekwencji doprowadziło do przeprowadzenia czynności z urzędu. W przypadku potwierdzenia istnienia podniesionego uchybienia doszłoby do wznowienia postępowania z urzędu. Z uwagi na treść art. 542 § 3 k.p.k. wznowienie postępowania karnego z powodu wystąpienia jednego z uchybień wymienionych w

art. 439 § 1 k.p.k. może bowiem nastąpić tylko z urzędu (zob. uchwałę SN z dnia 24 maja 2005 r., sygn. akt I KZP 5/05).

Analiza akt postępowania karnego prowadzi jednak do wniosku, że w niniejszej sprawie nie zachodziła podnoszona przez obrońcę skazanego nienależyta obsada składu Sąd Apelacyjny w [...], sygn. akt II AKa [...], która stanowiłaby bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Obrońca skazanego podniósł, że wadliwość obsady Sądu odwoławczego wynikała z faktu, że w składzie tego sądu orzekał sędzia J. S., który uzyskał nominację na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że nie budzi wątpliwości Sąd Najwyższy wadliwość składu Krajowej Rady Sądownictwa po nowelizacji ustawy o KRS z 2017 r. Pogłębioną argumentację w tym zakresie przedstawił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22, stwierdzając m.in., że: „Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1.”.

Z powyższego wynika m.in. fakt, że sędzia powołany przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa w obecnym kształcie nie korzysta już z funkcjonującego dotychczas *in gremio* oraz *a priori* domniemania niezawisłości i bezstronności. Z powyższego może wynikać niespełnienie przez sędziego minimalnego standardu gwarantującego stronom postępowania prawo do sądu w rozumieniu konstytucyjnym i konwencyjnym. Należy jednak zwrócić uwagę, że w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I-4110-1/20) uznano, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. może zachodzić wówczas, gdy wadliwość procesu powoływania prowadzi do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz

art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ale jedynie „w konkretnych okolicznościach”.

Z kolei w cytowanej uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. podkreślono, że „brak [jest] podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przez Krajową Radę Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”. Oznacza to, że dla udowodnienia zaistnienia nienależytej obsady sądu nie wystarczy wskazać na instytucjonalną nieprawidłowość powoływania sędziów na podstawie procedury konkursowej z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ustanowionym ustawą z 2017 r. Konieczne jest natomiast ustalenie *in concreto*, że sędzia nie gwarantuje chociażby minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości. To zaś należy uzasadnić odwołując się do testu, którego elementy zostały opisane w obu cytowanych uchwałach Sądu Najwyższego.

W tym kontekście argumentacja obrońcy okazała się nieprawidłowa, skoro w przeważającej części odwołuje się do orzecznictwa w zakresie skutków wadliwości składu Krajowej Rady Sądownictwa po 2017 r. w odniesieniu do powołanych przy jej udziale sędziów Sądu Najwyższego. Sytuacje te zasadniczo różnią się od siebie. O ile bowiem w przypadku sędziów Sądu Najwyższego, którzy uzyskali nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. nienależytą obsadę sądu przyjmuje się *a priori*, o tyle sytuacja taka nie zachodzi wobec sędziów sądu powszechnego (zob. pkt 2 uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22).

W niniejszej sprawie – w której zarzut nienależytej obsady sądu dotyczy sędziego Sądu Apelacyjnego, a zatem sądu powszechnego – konieczne jest wykazanie konkretnych okoliczności dowodzących stronniczości sędziego, wynikających np. z tajnego sposobu obrad KRS w zakresie kandydatury, negatywnej opinii zgromadzenia ogólnego sędziów danego sądu, niekorzystnego dla kandydata porównania jego osiągnięć z osiągnięciami kontrkandydatów, krótkiej ścieżki jego awansu (zob. szerzej uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22, s. 28-29). Obrońca skazanego w piśmie sygnalizującym zaistnienie

bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie wskazał na jakąkolwiek okoliczność chociażby uprawdopodobniającą brak bezstronności sędziego J. S.. Dołączona do akt uchwała Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 18 lutego 2021 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Apelacyjnego nie dowodzi wystąpienia takich okoliczności. Należy przy tym dodać, że choć Sąd Najwyższy jest zobowiązany do badania prawidłowości obsady sądu z urzędu, to jednak w przypadku postępowania wznowieniowego istotną rolę odgrywa inicjatywa stron w zakresie wykazania zaistnienia podstaw do wzruszenia prawomocnego orzeczenia (zob. uchwałę SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22). W piśmie obrońcy należało zatem odpowiednio uzasadnić i umotywić okoliczności skutkujące bezwzględną przyczyną odwoławczą jako podstawą wznowienia postępowania (zob. postanowienie SN z dnia 8 lutego 2011 r., sygn. akt SNO 2/11). Obowiązku tego obrońca w niniejszej sprawie nie dopełnił.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy stwierdził brak podstaw określonych w art. 542 § 3 k.p.k. do wznowienia postępowania z urzędu, orzekając o kosztach na podstawie art. 638 k.p.k.

[as]